

נעימה

קונטרס זו וכל ספרי רבותינו הק'
ניתן להשיג

בבית המדרש בית יצחק סקאליע
1335 - 48th Street
Brooklyn, New York, 11219

(718) 686 - 0543

רה

מאת

ר שליט"א

יש

יגש

פ"ק

ת

מסקאליע

פ"ק

ישת ויגש פ"ק

ירוש

דו של חנוכה, כמו שנאמר (עובדיה א')
(והיה בית יעקב אך ובית יוסף
צבה. וחשבת למכיון שיום זאת
יכה היה תוך שלשה ימים לשבת
שש, ונודע מה דאיתא בספיה"ק
לשה ימים שלפני השבת הם נפש
ח ונסמה לקראת שבת הבאה,
לשה ימים שלאחר השבת, יש דרגא
גובה של נפש רוח ונסמה שלאחר
שבת, זכנו נוכל לדבר גם בשבת קודש
ת מכת קדושת חנוכה.

בר על דרך שביארנו בסעודת
יכה, שמצרכים בכל שנה שעשה נסים
בותינו דימים ההם בזמן הזה, שכל
ה מצרכים צרכת שעשה נסים, על
ינו להגיע עד הלום משנה שעברה.

באנו מה דאיתא בספיה"ק בני
שכר לבאר מה שאמרו חז"ל (שבת כ"א):
נה אחרת קבעום בהלל והולאה,

שהמתינו עוד שנה לראות אם חוזרת
ומתעוררת ההארה של חנוכה, ורק
אז קבעו אותה יום טוב.

ואפשר ללכת בזה עוד פסיעה,
ונקדים להנה ידוע שחז"ל תיקנו על
כל המלות צרכות המלות, ומבואר
בכתבי האריז"ל שצרכת המלות הן
בצחינת מקיפין על גוף המלות עצמן,
וכלפי האור, הרי הן בדרגא יותר גבוה
מאור הפנימי של המלה.

ובבל ימי הגלות של בני ישראל, הרי
עיקר המאבק שבני ישראל עוסקים
בו, הוא בענין תורה שבעל פה וכחם
של חכמים, שכולי עלמא מודו
שהתורה הק' ניתנה מסיני, ועשרת
הדברות נאמרו לבני ישראל, ועיקר
המאבק עם המינים ואפיקורסים,
הוא על ענינו של תורה שבעל פה,
ועל עניני מנהג, אשר גם לאחר
שניתנה תורה שבעל פה להכתב, לא
ניתנו המנהגים להכתב, והרמ"א הליב
את ספרו לקבוע המנהגים שבהם
ינהגו כל עדת ישראל.

ובכן נמלא שעיקר המאבק הוא

בעניני תורה שבעל פה, וכמו שכתב
רש"י (בראשית א' א') שאומות העולם
אומרים לישראל ליסטים אתם, ועל
זה נאמר כח מעשיו הגיד לעמו לחת
להם נחלת גוים.

ועצם ימי חנוכה, מורים על כחן של
חכמים לקבוע יום טוב, אשר מיום
טוב חנוכה יש ללמוד עד היכן כחן של
חכמים מגיע, שבני ישראל בכל השנה
כולה משתוקקים להנרות היפים של
חנוכה, הגם שכל המלה הוא רק
תקנת חכמים.

ובאמת זה דבר שלמעלה מן הטבע,
שירגישו בני אדם השתוקקות בכל
השנה כולה לאיזה נרות שדלקו לכמה
ימים, ואין זה אלא כחן של חכמים
שהכניסו בהנרות הללו כח אור הגנוז
שבתורה, דהיינו אור תורה שבעל פה.

וגם חנוכה הוא כל כך תורה שבעל פה
עד שאמרו (יומא כ"ט.) על נס חנוכה,
שלא ניתן לכתוב, אלא כולו תורה
שבעל פה.

ונודע, שכת"ר אותיות שבעשרת

בל שנה ושנה יש הארת נרות
 יכה, וכאשר מגיע ימי חנוכה,
 ועוררת שוב כחן של חכמים בימים
 ש ובזמן הזה, לקבוע ההארה של
 יכה לשנה אחרת, שגם בשנה הבאה
 אצו בני ישראל חיזוק מאור הגנוז
 נרות חנוכה, אשר גנוז הקב"ה
 לדיקים לעתיד לבוא. הקב"ה גנוז
 לדיקים, היינו לעמך כולם לדיקים,
 תיד לבוא, שזכר שנה בשנה הבאה
 אצו שוב חיזוק והתחזקות מאור
 גנוז של נרות חנוכה. שנמשכת במשך
 יום ויום מהשנה.

זה כתיב כי למחיה שלחני אלקים
 ניכס, למחיה אותיות מיל"ה ח',
 ונו שיונים ראו לזכר מלות מילה,
 אות מילה היא ביסוד, והכתר
 מעלה ממדת יסוד היא תפארת
 יינו יעקב אבינו תפארת דא תורה,
 וא גופא.

ל ידי שזכו בחזרה למלות מילה,
 קיים כשם שנכנס לברית כן יכנס
 ורה, היינו יעקב אבינו, ולחופה
 א מדת התפארת שלמעלה מיסוד,
 מעשים טובים, והבן.

**ראיתי דבר נפלא בספח"ק חתם
 סופר על התורה, לאמרו**
 חז"ל (שבת פט:): ראו היה יעקב אבינו
 לירד למצרים בשלשלות של ברזל,
 אלא שזכותו גרמה לו. וקשה, מדוע
 הוצרכו לכל השתלשלות הזאת עד
 שנעשה יוסף מלך, ועל ידי זה ירד
 בדרך כבוד, ומדוע צריכים לכל
 הדברים האלה, מדוע הוצרך יעקב
 לירד למצרים כלל, כדי שעל ידי זה
 לאחר פטירתו יוכרחו להעלותו
 ולקברו בארץ ישראל.

ודברנו בשבת קודש שעברה עלינו
 לעונה (עי' אמירה נעימה, מהן תשע"א, ליל
 שז"ח), שיעקב אבינו נסתלק ביום
 ראשון של שבועות, וקברו אותו רק
 לאחר שבעים יום, שזה היה ביום כ"ה
 בכסלו, ועל כן אמרו בגמרא (שבת כ"א):
 כ"ה בכסלו יומי דחנוכה תמניא
 אינון דלא למיספד בהון ודלא
 להתענות בהון.

ותירץ החתם סופר, שאילו היה יעקב
 אבינו מסתלק בארץ ישראל, לא היה
 נשאר ממנו רושם בעולם הזה כלל,
 והגם שדרך כלל יציאת לדיק מן

המקום משאיר רושם בעולם הזה,
 אכל יעקב אבינו מרוב קדושתו לא
 היה נשאר רושם בעולם הזה. ולא
 היה שייך מה שאמרו חז"ל (תענית ה):
 יעקב אבינו לא מת, מה זרעו בחיים
 אף הוא בחיים, ולא היה שייך בחינה
 של ברא כרעא דאבוא, שבני ישראל
 יעבדו להעלות יעקב, ולהתקשר אהו.
 ולכאורה גם לא היה שייך לקרוא לבן
 על שמו של יעקב אבינו.

ולכן הוצרך יעקב אבינו לירד
 מצרימה, כי רק על ידי שנסתלק
 במצרים, נשאר ממנו רושם בעולם
 הזה. וזהו שאמר יוסף הצדיק אל
 השבטים, כי למחיה שלחני אלקים
 לפניכם לשם לכה שארית בארץ,
 היינו שישאר רושם מיעקב אבינו
 בארץ ובעולם הזה, עכ"ל הנפלאים
 של החתם סופר.

ועל פי דברי קדשן היה אפשר לומר,
 שאילו כך היה, שהיה יעקב אבינו
 מסתלק ולא משאיר רושם בעולם
 הזה, היה מוכרח שיבוא גאולה
 שלימה, כי יעקב אבינו הוא בחר
 שבאבות וכנגד בית המקדש השלישי,

וע השמימה והנה מלאכי אלהים לים ויורדים בו, אמר רבי שמואל בר זמון אלו שרי אומות העכו"ם, לאמר ר' ואל בר נחמן, מלמד שהראה לו ב"ה לאבינו יעקב שרה של צבל עולה עין עוקים ויורד, ושל מדי חמשים ים, ושל יון מאה ויורד, ושל אדום ה' ולא ידע כמה, באותה שעה נתירא קב אבינו ואמר, שמא לזה אין לו דה, אמר לו הקב"ה, ואתה אל תירא די יעקב ואל תחת ישראל, כביכול ילו אתה רואהו עולה אלכי משם אני ידיו וכו', אמר לו הקב"ה ליעקב קב למה אין אתה עולה, באותה שעה ירא אבינו יעקב ואמר, כשם שיש לו ירידה כך אני יש לי ירידה, אמר לו ב"ה, אם אתה עולה אין לך ירידה, ה האמין ולא עלה.

ונת הקב"ה כמה שאמר יעקב ינו לעלות, לא היה רק שיתעלה ד מדריגות בעבודת השי"ת, שהרי איש מישראל צריך להתעלות בכל תמיד, ובדאי שלא היה יעקב ינו מסרב לכך. ועל כרחך שכוונת ב"ה היתה שהיה כאן סולם מצב אה וראשו מגיע השמימה, ורגלי

הסולם היו עומדים על מקום המקדש, ואילו היה יעקב אבינו עולה על הסולם, היה פועל בזה גאולה שלימה ותיקון השלם ולא היה צריך להיות גלות עוד.

ויעקב אבינו נתירא ולא עלה, והטעם שנתירא הוא מפני שחשב והבין, שאם יעלה עוד, יהיה מנותק לגמרי מעולם הזה, ושוב לא יהיה שייך ענין ברא כרעא דאבואה, ושוב לא היה קשר בינו לבין דורותיו אחריו.

ובזה יש להבין מה דכתיב להלן בפרשתינו, ויאסר יוסף מרכבתו ויעל לקראת ישראל אביו גשנה וירא אליו ויפל על כואריו ויבך על כואריו עוד. פירש"י ויבך על כואריו עוד, לשון הרבות בכיה, וכן כי לא על איש ימים עוד, לשון רבוי הוא, אינו שם עליו עילות נוספות על חטאיו, אף כאן הרבה והוסיף בצכי יותר על הרגיל, אבל יעקב לא נפל על כוארי יוסף ולא נשקו, ואמרו רבותינו שהיה קורא את שמע.

וענין ריבוי הכייה הזאת של יוסף

הצדיק, היה על אריכות הגלות, שהוא לא זכה להתאפק עד הסוף, ובכן לא זכו לתיקון השלם.

ועל דרך זה קרא יעקב את שמע, לרמוז שגם אלכו נהיה כדבר הזה, וזה כשהיה ה' נצב עליו, כששכב במקום ההוא ולא עלה על הסלם, ובמה שקרא את שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד, רמז שלא זכה באותו שעה שהיה ה' אחד נצב עליו להביא גאולה שלימה.

עוד נקדים דברים נפלאים האמורים בספה"ק פנים יפות, דהנה כתיב ולא יכל יוסף להתאפק לכל הנצבים עליו ויקרא הוציאו כל איש מעלי ולא עמד איש אתו בהתודע יוסף אל אחיו, וביארנו הכוונה, שגם המלאכים הוציאו יוסף הצדיק משם.

אמנם בספה"ק פנים יפות כתב דברים נפלאים יתר על כן, שבאותו שעה שאמר יוסף הוציאו כל איש מעלי, כה גדלה הפחד מפני דיבורו של יוסף, שגם הוציאו האישיות והגשמיות של השבטים עצמם, ונשארו רק הנשמות שלהם, והיינו שפרחה

נעימה	ויגש	אמירה	ח
-------	------	-------	---

(עי' אמירה נעימה מקץ תשע"א, בסעודה שלישיית), בכל יום מדליקים השמש כנגד אחד מהשבעה רועים, ואם כן יום זאת חנוכה הוא כנגד שלמה המלך, אשר בימי שלמה היה סיהרא באשלמותא, ויש לנו לקחת הכח הזה לכל השנה כולה.

והשי"ת יעזור לנו שנושע בשפע ברכה והאלחה בני חיי מזוני רויחי, כי למחיה שלחני חלקים לפניכם, וזא והשי"ת יעזור שגזכה לקחת אתנו לציון גואל במהרה בימינו, אמן.

נעימה	ז
-------	---

כי שהוא לשון מצרי, על כן היה ירת הלוחות, על זה אמר הקב"ה נבי' אעלך גם עלה, שאכן מפני זה יו לוחות שניות, להעלות בני ישראל לאחר שבירתם.

כל פנים נמצא שגם אצל השבטים רה כעין מה שעברה על בני ישראל עת מתן תורה שעל כל דיבור צור פרח נשמתו, וכן יש להבין ששאר מה זרעו בחיים אף הוא יים, שגם אצל בני יעקב עולם היה ין כזה, שפרחה נשמתו וחזרו אחר לחיים, והבן.

יוד על דברינו הראשונים, שהחכמים רישו בנרות חנוכה הכח של אור נזו, ולשנה אחרת קבעום ועשאוים טובים בהלל והודאה, שבכל יום מי השנה נוכל להסמיד עצמינו אור הגנוז של נרות חנוכה שהוא אור תורה שבעל פה בתוך הלימוד שלנו.

בן עלינו לקיים חזק חזק ונתחזק, קת והיית לאיש (מ"א, ב' ב'), אשר וק זה אמר דוד לשלמה בנו, אשר י שדברנו בסעודה שלישיית שעברה

רחם על האב הזקן שלהם ועל הבן
 וניס הקטן בנימין שנשאר חי, ואמרו
 וברו ואמרו, ובהקו רחמים מיוסף
 רחם על אביהם הזקן.

ל כשנתגלה להם יוסף שהוא יוסף,
 י כל טענותם כעשן כלו, שהרי כל
 שאמרו היה להם לחשוב כשמכרו
 יוסף, וממילא נסתתמו
 ונתתייהם לגמרי, לא רק שלא אמרו
 מפני שכבר לא היה להם טענה
 שיש, אלא עוד יותר, נזהלו מפניו,
 חזיישן ונסתתמו פיהם לגמרי, כי
 נחטט כל מה שטענו עד עתה,
 וגלה איך שאין טענותיהם נסתרות
 נסגרות העובדה שזה המלך מצרים הוא
 יוסף אשר הם מכרו אותו למצרים.

כה הבחנו מה שאמר אב"ז זקוק"ל,
 הפסוק (בראשית מ"ד י"ט) היש לכם
 או אח, היינו היש לכם אהבת ה'
 אהבת ישראל.

פשר להוסיף, דהנה יסוד היסודות
 לא מדת ההכנעה וענוה ומדת און,
 ושהיה רגיל על לשונו של אב"ז

זקוק"ל בדברי תורתו, להדגיש גדל
 הנחילות של מדת הכנעה וענוה.

אמנם כשמגיעים למאזן של אור
 ישראל בגבורה, פריכים לבקש בעד
 בני ישראל ישועה, אז פריכים לבקש
 בלב אמיץ ובכח.

ובהוא עובדא של הרה"ק הרבי ר'
 אלימלך מליזענסק זי"ע, שראה ברוח
 קדשו כיצד שכותבים גזירה נגד
 היהודים בפעטערסבורג ואמר,
 "מייליך איז מלך איבער די גאנצע
 וועלט", ותיכף אחר כך התחיל להבזות
 עצמו, ואמר "מייליך איז גארנישט".
 ושוב אמר "מייליך איז מלך איבער די
 גאנצע וועלט", ושוב השפיל עצמו. ואם
 כן קשה מהו האמת, האם 'מייליך'
 הוא מלך על כל העולם, או 'מייליך'
 אינו נחשב לכלום.

א"א האמת הוא ש'מייליך' אינו נחשב
 לכלום בעיני עצמו, אבל כשנוגע
 להפלת בעד בני ישראל, פריכים
 להתלבש בעוז ותעאומות ולבקש ביד
 חזקה, וכן כשנוגע להתפלל בעד כבוד
 שמים, פריכים להתלבש בעוז

ובספה"ק תומר דבורה מבוארים
 מדותיו של הקב"ה, מי א"ל כמוך נושא
 עון ועובר על פשע לשארית נחלתו לא

ותעאומות, וכך היא דרכם של פריקים.
 וזהו מתק לשון הפסוק הי"ש' מתי
 מתנהגים בצחינת יא ולא בצחינת און,
 הוא 'אב או אח', כאשר מבקשים
 ופועלים בעד כבוד שמים או בעד בני
 ישראל.

ואמרנו צ"ס האור החיים הק'
 שהצבטים הק' התנהגו עם יוסף
 הדליק ברוב הכעס כשהפשיטו מעליו
 כתנתו כנתת הפסים עד שגם קרעו
 מעליו כתנתו, ונשאר עומד ערום,
 והצבטים הק' באו לכלל כעס ובאו
 לכלל טעות.

ויוסף הדליק ירש מאביו הק' המדה
 המעולה לומר על הכל גם זו לטובה,
 וכל מה דעביד רחמנא לטב עבדי,
 וכפירושן של אב"ז זקוק"ל, שפירש
 ל'טב' עבדי, היינו צביל הדליק
 שנקרא 'טוב', כדכתיב (ישעיה ג' י')
 אמרו לדיק כי טוב.

המדות. לא לשבור המדות אלא לתקן המדות, כי אמר הרה"ק מקאצק זצוק"ל, שהמשבר מדה רעה, ישארו בידו שתי מדות רעות.

האדם, והרגישו השבטים היטב שאמת אין לו ליוסף תערומות עליהם כלל, אלא כוונתו באמת שהכל היה מונהג מאת ה', ואין עליהם טענה כלל.

ואמר אר"ז הבעש"ט זי"ע בשם הגאונים, שאם בכל חיי האדם תיקן מדה רעה אחת, היתה כל ביאתו לעולם הזה כדאי.

וגם כשאמר אני יוסף אשר מכרתם אותי מצרימה, הטעם על תיבת יוסף הוא זקף קטן, אשר זקף קטן אינו אנתחא, אבל הוא עושה הפסק, והיינו שזה שאני יוסף הוא נפסק ממה שמכרתם אותי מצרימה, כי יוסף קיים בנפשו לא החזיק לעד אפו.

כי עבודת המדות הוא עבודה הקשה ביותר, כי המדות הם למעלה מהמוחין ולמעלה מן הלב.

ואם כן ראו השבטים הק' מי שהוא יוסף, וראו בו מדות אלקיות, שיש בו אדם כזה, שיש לו המדות של הקב"ה, ושפיר נבהלו מפניו, כי לא היה להם מה להשיב, כאשר ראו מדותיו הנוראים של יוסף הצדיק, ודו"ק.

דאינני יודע אם אפשר לנו להגיע למעלתו הנשגבה של יוסף הצדיק, אבל החורה הק' העמידה לנו דוגמא עד היכן שאפשר להגיע בעבודת המדות.

דהשי"ת יעזור שנושע בבני חיי מזוני רויחי וספע צרכה והאלחה, כי למחיה שלחני אלקים לפניכם לתת לכם שארית בארץ ולהחיות לכם לפליטה גדולה, וצא לציון גואל במהרה בימינו, אמן.

היוצא לנו מזה, שאריכים לעבוד עבודת המדות, וכמו שאמר אר"ז הבעש"ט זצוק"ל שעיקר עבודת האדם בעולם הזה הוא עבודת

היות הילד המפונק בן זקנים של יוסף, לעצד נמכר יוסף, אם כל זה יוסף למחיה שלחני ה' לפניכם החיות לכם לפליטה גדולה, גם דבר יפה נראה קשה ביותר, באמת תצד מהשי"ת ונהפך לטוב.

ראו השבטים כמו עיניהם, שאם צד שהיה קשה בעיניהם ביותר, הוא ידע בנימין, היתה גם כן טובה, שעל זה לא יוכל יוסף להתאפק.

אשר אמר יוסף אל השבטים הק' יוסף, כוונתו היתה לומר, אני יוסף שהיה לפני כל הפירוד בנות שלנו, ולפני החלומות, אני יוסף, ואם כל מה שעבר עלי אין בי כלום, והשבטים הרגישו איך יוסף מדבר עליהם בדברי תחנונים וסוד, ולא יכלו להאמין, שזהו דבר וואו אי אפשר על פי שכל האנושי, שר בחור בן שבע עשרה שנה נמכר ויצא כל כך ארוך ונפגש עם החבריא וברו אותו, איך אפשר שלא יהיה לו תרומות בלב.

גם כמים הפנים אל פנים כן לב

ותומים, וסנהדרין של שבטים ואחד, ובשתי תודות, ובשיר, ובית דין מהלכין ושתי תודות אחריהן וכל ישראל אחריהם.

הרי בכל מקום שיש הודאה לריכה להיות גם הוספה, ומבאר שזהו ענין ההגשה של יהודה אל יוסף, שיהודה הוא בחינת הודאה, ויוסף הוא בחינת תוספת קדושה, ואלו הן התרין משיחין משיח בן דוד, הוא בחינת הודאה, ומשיח בן יוסף, הוא בחינת תוספת קדושה, עכ"ל התפארת יוסף.

עוד מביא שם הגר"י ענגיל, שיש בתפלת שמונה עשרה שלש ראשונות ושלוש אחרונות, והם כנגד הספירות חסד גבורה תפארת נח הוד יסוד, ונמצא שצרכה החמישית, שהוא ברכת ההודאה והוא כנגד הוד, עכ"ל ק.

ועל פי זה יש להבין מה דאיתא בספ"ק לפרש הפסוק (בראשית כ"ט ל"ה) ותאמר הפעם אודה את ה' על כן קראה שמו יהודה ותעמד מלדת, דכאשר יש הודאה ואין אחריה בקשה מוכרח שיהיה הפסק של ההקפעה.

מהגאון הק' ר' יוסף ענגיל ז"ל, על דברי המדרש (בר"ר ל"ג ב'), כי הנה המלכים נועדו עברו יחדיו, כי הנה המלכים זה יהודה ויוסף, עברו יחדיו, זה נתמלא עברה על זה וזה נתמלא עברה על זה וכו', השבטים אמרו מלכים מדיינים אלו עם אלו, אנו מה איכפת לנו, יאי למלך מדיין עם מלך, ויגש אליו יהודה, אחד באחד יגשו, זה יהודה ויוסף, ורוח לך יבא ביניהם אלו השבטים, אמרו מלכים מדיינים אלו עם אלו אנו מה איכפת לנו.

הרי כאשר נגש יהודה אל יוסף, היה זה הגשה של יהודה שהוא מלך מצד לאה אמנו, אל יוסף הוא מלך מצד רחל אמנו.

ובאותו שעה כבר נתעוררו ספיקות אלל השבטים מי הוא זה המלך, האם זה האדם הוא באמת מלך מצד אלו, או משיחו אחר מסתתר תחת דמות של מלך מצד אלו.

ובבר הבאנו פעם מה דאיתא במשנה (שבועות יד.) שאין מוסיפין על העיר ועל העזרות אלא במלך ונביא ואורים

שירת

מושל מקשיב על דבר אמת כל רתיו לדיקים, מכלל דמושל מקשיב דבר שקר כל משרתיו רשעים.

אן היה יוסף שלוחו של פרעה נהיג המדינה, כמו שאמר פרעה רק שא לאגל ממך (בראשית מ"א מ'), פני כבודו של יוסף, לא תלה יהודה תנהגות שלא כדת ביוסף עצמו, לא תלה ההנהגה הזאת בעבדי יוסף אחירו השבטים.

זו שאמר יהודה, הרי אתה הוא וחו של פרעה, ואלו העבדים הם לוחים שלך, ואתה לדיק, ופרעה לא רשע. ומהתנהגות של השלוחים דברשעות, נראה שהם שלוחי פרעה ולא שלוחים שלך, ואם כן כמודרעה, הרי אתה נחשב שלוחו של פרעה, ואם כן גם השלוחים משרתים שלך הם נחשבים למשרתי פרעה, ועל כן מושל מקשיב על דבר ר כל משרתיו רשעים, עכ"ל ק.

ובא בספר תפארת יוסף (ליקוט

יה אפסר להבין מה שאמר הגאון ר' יום מצריסק ז"ל, להבין הטעם כל הברכות של חזרת הש"ץ, על ידי לחוד שאומרים 'אמן' יולאים יוב, ואין כריכים לומר בעלמינו, ל צברכת מודים, יש נוסחא יכתא של צרכת מודים דרבנו, ומרים מודים אנחנו לך, שאתה ה' אלקינו ואלקי אבותינו, אלקי צקר, יולרנו, יולר צראשית, צרכות דלואת לשמד הגדול והקדוש, על חיייתנו וקיימתנו, כן תחינו ותקימנו אסף גליותינו לחצרות קדש, מור חקד ולעשות ראוך ולעבדך בצב שלם, על שאנחנו מודים לך, וך א"ל ההולאות.

באר הגר"ח, שאר הברכות אפסר ומרם גם על ידי שליח, אבל צרכת יאה אי אפסר לאומרו על ידי שליח, מר לחזירו נא להודות לפלוני ביולי, זה אינו הולאה, אלא הולאה כה להיות בדברים יולאים מן הלב.

דרבנו יש להוסיף, כיון שכל מקום הולאה, כריכה להיות גם תוספת ושה, מובן ממילא שלא מספיק

שאמר עוד הפעם מודים על ידי השליח ליבור, אלא כריך להיות תוספת, והתוספת הוא בזה שאנחנו בעלמינו אומרים נוסח מחודש של מודים לרבנו.

יש להוסיף בזה, דהנה נודע מה שאמרו חז"ל שלעתיד לבוא תתפשט ארץ ישראל בכל הארצות, וירושלים בארץ ישראל, ובית המקדש בכל ירושלים (עי' מהרש"א חידושי אגרות, מגילה כט.).

ובזה יאירו עינינו במה שאומרים ותאסוף גליותינו לחצרות קדש, דקשה טובא איך אפסר לאסף כל גליותינו לחצרות בית המקדש, אלא שלרמז בא, שלעתיד לבוא יתפשטו החצרות לכל ירושלים, ועל ידי התפשטות מקום המקדש, יהיה אפשר לאסוף כל גליותינו בחצרות בית המקדש.

הרי שבתוך ההולאה מרומז ההוספה של קדושה שלעתיד לבוא, וכאשר ביארנו שכל מקום שיש הולאה כריך להיות הוספת קדושה.

ובזה יש להבין הטעם שאומרים

בהולאת על הנסים, והדליקו נרות בחצרות קדש, אשר יש אומרים שבנוסף לזה שהדליקו מנורת בית המקדש, הדליקו גם בחצרות בית המקדש.

ובספה"ק חתם סופר מבואר שזה היה הנס של יום ראשון, שהמנורה היה בחצר ולא נכבה על ידי הרוח.

ולדרבנו, הדליקו המנורה דוקא בחצר, לרמז על התפשטות הקדושה שעתידה להיות כאשר תתפשט ארץ ישראל בכל הארצות, כיון שעיקרה של חנוכה נקבעה להודות ולהלל, גם בכאן כריך להיות רמז לתוספות קדושה, כיון שהולאה ותוספת קדושה הן תרין רעין ללא מתפרשין.

ובלכת לרבנו יש לפרש מה שאומרים, על שהחייטנו וקיימתנו כן תחינו ותקימנו. דהנה תוך דבריו מביא הגר"י ענגיל ז"ע דברי הגמרא (סוכה כג.), משיח בן דוד שעתיד להגלות במהרה צימינו, אומר לו הקדוש ברוך הוא שאל ממני דבר ואתן לך, שאמר אספרה אל חוק וגו' אני היום ילדתיך, שאל ממני ואתנה גוים נחלתך, וכיון

זוה סוד בשעת מתן תורה (שמות כ' ט"ו) וכל העם רואים את הקולות, איך ראו קולות, אבל על אינון ס' ריבוא מלאכים שבאו לכל אחד מישראל עלייהו, איתמר עוף השמים יוליד את הקול.

והכי איתא בתיקונים דף ס"ד (עמוד א'), זהו שאמר, כל העם רואים את הקולות, אינון הוי מלאכים דכל חד הוי איתעבד קול ופרח באוירא, וכל חד מישראל דהוי אמר נעשה ונשמע, הוי שרי בפומא, והוי אוליק ליה אורייתא כוליה וכו'.

זהו שאמר ידבר נא עבדיך דבר, מיד נברא מלאך שנקרא דב"ר, ומביא הדבר לקדם מלכא עילאה, אינון מארי דאולנין, שנקראו (ש"א, ח' כ"א) אזני ה' וכו'.

וכמו שנאמר, ולא יכול יוסף להתאפק לכל הנצבים עליו, לכל המלאכים שבאו אז באותו ויכוח, הוציאו איש דייקא, אבל מלאכים היו שם. זהו שאמר כי פי המדבר אליכם, פיו ודיבורו גרמה להם שיבואו למארים להיות עבדים לפרעה, עכל"ק של המגלה עמוקות.

שאמר לו יהודה, שרואה לגשת אל יוסף, ולתפוס אותו באזנו, ולומר הדברים בלי הפסק של שום אויר וכן כתבו המפרשים.

ויש להבין, איזה תועלת ביקש יהודה להשיג בזה שידבר ישר באזניו של יוסף, ומה היה חסר לו במה שהיה מדבר אליו מבלי לתפוס אותו באזניו.

והנה, בליל שבת קודש דברנו, בשם הרה"ק בעל הפלאה זוק"ל, דכשאמר יוסף הדיק הוציאו כל איש מעלי, הוציאו כל המלאכים, וגם התכוין להוציא גם האישיות והחומר של השבטים, ופרחה נשמתו, ורק אחר כך חזרו לחיים.

אמנם בספה"ק מגלה עמוקות בריש פרשתינו כתב וזל"ק, מי שמחדש בחידושי דאורייתא נעשה דבר שהוא מלאך, כי (קהלת י' כ') בעל כנפים יגיד דבר. וכן כל דיבור ודיבור בשעת מתן תורה נברא מלאך, כהוא דתנינו (במד"ר י"ד ט') לא המדרש הוא העיקר אלא המעשה, שהוא המלאך שנברא מאותו חידוש.

הרמז של יוסף הדיק, תוספת נעשה, בתוך ההודאה של מודים.

ש להוסיף ולהבין, שזהו ענין של יודת מלכה, כי בכל פעם שזוכים יודת שמחה, כגון שמחת ברית מילה שמחת נישואין, נותנים שבת גדלה להקב"ה על שזיכנו להמלכה אלה. והרה"ק בעל חתם סופר ק"ל, כתב שענין הסעודת מלכה אחרת בחינת שיעיר לעזאזל, לתת גם סטרא אחרת חלקו.

וגם לדרכנו אפ"ל באופן אחר, סעודת מלכה היא התוספת קדושה נחנו מוסיפים על ההודאה של ע"ס מלכה, ואכן לאחר הסעודה מזכרים בת המזון, שכולה מטבע אחת של מלכה ושבת לא'ל בורא עולם, הרי בכאן יש קשר של הודאה ותוספת נעשה, והבן.

אופן אחר יש לפרש מה שאמר יהודה ידבר נא עבדך
 ר באזני אלני ואל יחר אפך בעבדך, רש"י ידבר נא עבדך דבר באזני, ני, יכנסו דברי לאזנו. ומשמע

יוסף, שהוא בחינת אונים, שוב לא יהיה אפשר שלא יקבל יוסף את דבריו.

וזהו שצקס ידבר נא עצדך דבר באזני אדוני, שרצה לדבר ישר להאוזן של יוסף, שלא יהיה דבר מפסיק בינו לבין הכל האוזן של יוסף הצדיק, אשר בזן לא יהא אפשר לו ליוסף לסרב מלקבל דבריו, שהרי ההכל של יהודה מתחבר להכל האוזן של יוסף.

ולפי זה היה אפשר לומר, דכשתפס יהודה אזנו של יוסף, תפס באוזן ימין שלו, ששם הדרגא הגבוה ביותר, בחינת מקיפין, שהם מאוזן הימין. ואם נמצא בספרים כתוב אחרת, אז נלטרך ללמוד באופן אחר, אבל לפי דברינו כך נראה.

ובכן התכוין יהודה לדבר אל בחינת האוזן של יוסף מקום שלא שייך בו שום פגם, וזה חשב להגיל את בנימין, שגם בבנימין לא היה שום ענין של פגם, וכמו שאמרו בבנימין מת בעטיו של נחש.

וזה שאמר ידבר נא עצדך דבר באזני אדוני, ואל יחר אפך בעצדך, דכיון

כאשר היו מביאים לפניו בשורה לא טובה, תחלה מכחיש ואומר 'נע', כלומר לא כן הדבר.

עוד איתא בכתבי האריז"ל, שמאוזן ימין יולא אור מקיף, ומאוזן שמאל יולא אור פנימי.

ובכן אפ"ל שיהודה חיפש למלא דרך שישיע על מושל מצרים באופן שלא יהיה לו צריכה אחרת כי אם לקבל דבריו.

ובאשר ראה יהודה אשר יוסף עסק בבחינת עינים, ובבחינת עינים היה פגם וצבירה, וכלקון המדרש שהבאנו, בייה את מעביר עלינו אדוני, שכך אמרת לנו הורידוהו אלי וגו', זו היא השמת עין נהפך הדבר שאמרת לסמיות עינים. אשר לכאורה איך אפשר להיות שיהיה פגם בבנימין הצדיק שמת בעטיו של נחש.

וביזו שראה שעוסקים כאן צבירה, ששם היה פגם וצבירה, התכוין לעלות לדרגא שלא שייך שם שום ענין של פגם, וכאשר יתחבר אל הכל האוזן של

לא הן השלשה דרגות, ומשם תלשל הלאה מדריגה אחר ריגה, והדרגא המעולה שבכולם לא דרגת האזנים, ששם לא היה שום יורה כלל.

לא כן מביא אריז"ל בהקדמה לספה"ק וזו הצרכה, שבחטא עץ הדעת, מר ותרא וכו', אבל לא נזכר סוקים 'ותשמע', כי בחוש השמיעה היה שום פגם או צבירה.

לא כן שאמרו חז"ל (מכילתא, פרשת שלח ט"ו) וכל העם רואים את הקולות, יו רואים את הנשמע, מוכרח אזנים קבלו חוש הראיה, כיון אזנים לא היה ענין של צבירה.

כדי כך מגיע כח האוזן, שאמר "זאוק"ל, כאשר שומעים בשורה לא צבירה, תיכף יס להכחישו, כי אם יקבל שורה כמו שהוא, הרי על ידי זה לא שיהא נקבע בבחינת אדם מאה, ושוב אי אפשר שתשתנה ובה.

יהיה אריז"ל רגיל לעשות למעשה,

נעימה

כא

אדם לחזירו, הם באמת דברים
לובאים בהם תפלה להשי"ת.

א נאריך בזה עכשיו, אלא נאמר,
ל זה אמור דוקא כשנכנסים לבית
אשר בלי הכלי משחית ביד, אשר
יטיים אליו ומדברים אליו "און
קלינגט און פייפט", אבל איך
אשר שיהיו הדברים מכוונים
קב"ה, כאשר כל המחשבה כרוכה
כלי משחית שבכים, אשר בכל עת
בל רגע דואגים עליו ומדיטים
יו, אשר על כן אני אומר בלשון
אשר, לכבוד הכלי הזה לפני
בנסים לבית המדרש.

גנה כל יסוד התפלה, הוא כדאיתא
פה"ק ליקוטי מוהר"ן, שכאשר בני
אל מדיטים אל הקב"ה הרי
ב"ה מביט אליו בחזרה, ועל ידי זה
השגחה העליונה, ואיך אפשר
תפלל כאשר אין העינים למעלה,
אל בכל עת העינים מדיטים למטה
פי הכלי משחית ההוא, שמבלבל
המוח, ותחת מלהביט כלפי
בלה, ההבטה מכוונת אל הכלי
משחית ההוא.

כב

אמירה

ויגש

נעימה

וזה בנוסף לזה שכלל הכלי ההוא
מביא האדם לידי אגרון, וכמו דכתיב
(דברים כ"ח ל"ד) והיית משוגע ממראה
עיניך אשר תראה, ומובטחני שיש
איזה גימטריא או ראשי תיבות בפסוק
זה המרמז על כלי משחית ההוא, אשר
אנשים המדברים או מדיטים ברחוב
על הכלי ההוא, הרי הם מסתובבים
כמשוגעים.

וברור בעיני, שאילו היו ממעטים
מלהביט אל הכלי ההוא, ותחת זה
מדיטים אל הקב"ה ותולין עיניהם
בשמים, היה מגיע פרנסה בניקל
יותר, אם רק משתמשים בהכלי ההוא
איך שצריכים ובשעה שצריכים רק
מחמת ההכרח, היה הפרנסה מגיע
בניקל, כי עיקר הפרנסה תלויה בזה
שתולים עינינו בשמים, ואיך אפשר
לזכות לפרנסה, כאשר תועים
וחושבים שהפרנסה תלויה בהבטה
בהכלי משחית ההוא.

ואין אנחנו מאריכים כנכון החשיבות
והערך של התנועות שלנו, אלא"ז
הבעש"ט הק' אמר ה' לך (תהלים קכ"א)
ה", שהקב"ה הוא הכל שלנו, וכפי

שאנחנו עושים בעולם הזה, כך עושה
הקב"ה בעולם העליון, וכן היה דורש
כל ימי חייו. ואם אנחנו מדיטים כלפי
מעלה, אז הקב"ה מביט אלינו. וכבר
אמר הנודע ביהודה ז"ק"ל
בתשובותיו, ששכינה פירשו השגחת
הקב"ה בעולמו, ועל ידי שהקב"ה
משגיח עלינו היינו זוכים לפרנסה
טובה וכלכלה.

ולכן והיית משוגע מ'מראה עיניך
אשר תראה, ראשי תיבות מעו"ת א',
כי חושבים שהפרנסה והמעו"ת יגיעו
על ידי שמדיטים בהכלי ההוא,
והאמת אינו כן, אלא הפרנסה מגיע
על ידי שמדיטים להקב"ה, ותחת
מלחלות העינים באינו בשמים,
תולין העינים בזה הכלי שהוא הבל
הבלים הכל הבל, ומלא רק בלינות
ודברי הבל.

ובכן כמה מאושרים היינו, אם לא
היינו מדיטים כל כך על הכלי משחית
ההוא, וכאשר נכנסים אל בית המדרש
"און ס'קלינג און ס' פייפט פון אלע
זייטן", אלא היינו סוגרים אותו,
ופונים עינינו אל אבינו שבשמים,

תוכן קצר

ליל שבת קודש

ד"ה ויאמר, כחם של חכמים מתגלה בנרות חנוכה, על ידי ההשתוקקות והחיזוק שיש לבני ישראל על ידי מצוה זאת. ד"ה ראיתי, יעקב ויוסף היה להם הזדמנות להביא הגאולה שלימה, אך לא עלתה בידם – נשמתם של השבטים פרוחה בשעה שנתגלה להם יוסף הצדיק.

קידושא רבה

ד"ה ויאמר, מדות התרומיות של יוסף – שגם לאחר כל התלאה אשר מצאתהו, לא היה טינא בלבו על השבטים הק'.

סעודה שלישית

ד"ה ויגש, בכל מקום שאתה מוצא ענין של הודאה, צריכה להיות תוספות קדושה, כדי שיהיה להשפעה קיום גם לאחר ההודאה. ד"ה באופן, יהודה ביקש לדבר ישיר לתוך אזני יוסף, כיון שבבחינת שמיעה לא היה פגם ושבירה בשעת חטא עץ הדעת. ד"ה הנה, דברי התעוררות על רוע הענין של הסתכלות בכלי משחית בשעת התפלה ובבית המדרש – ובכלל תליית עינים בכלי משחית ההוא מפריע את האדם מלתלות עיניו אל אביו שבשמים בשעת תפלה.

יאל יזכו להשפעה גדולה של נסה טובה וכלכלה, ואומות העולם לא נפסם מרוב עניות ודחקות, וזענו בחוך היס סוף שכרו לעלמם, ולא ה' כל משאלותינו לטובה, וזא וזן גואל במהרה בימינו, אמן.

דוֹלָה וּמְשָׁקָה

פניני אמירה נעימה ב'יודיש'

לְשָׁנָה אַחֶרֶת קִבְעוּם וְעֲשֹׂאוּם יָמִים טוֹבִים בְּהַלֵּל וְהוֹדָאָה:

ד.ה. אז ערשט א יאהר נאך די נס חנוכה איז געשעהן, האבן די חכמים באשטימט חנוכה אלס א יום טוב פון לויב און דאנק.

ספרים הקדושים פרעגן די קשיא, פארוואס האבן די חכמים געדארפט ווארטן ביז איבער א יאהר צו באשטימן די טעג פון חנוכה פאר א יום טוב, פארוואס האבן זיי נישט תיכף נאך די נס, באשטימט די טעג פאר א יום טוב.

מ'קען אפשר זאגן, ווייל מיר געפונען א אינטרעסאנטע זאך ביי די חנוכה ליכט, אז כאטש זיי זענן פשוט'ע ליכט, יעדער יודישע נשמה פילט א באזונדערע געשמאק אין די ליכט בשעת די יום טוב פון חנוכה. און אפילו נישט בשעת די יום טוב, ווען נאר מ'דערמאנט זיך פון די חנוכה ליכט, פילט יעדער יודיש קינד, א באזונדערע חשק צו די הייליגע ליכטעלעך.

מ'קען מיט דעם פארשטיין וואס ס'שטייט אין די הייליגע ספר **בני יששכר**, אז אויף די חנוכה ליכטעלעך רוהט די אור הגנוז, די באהלאטענע ליכטיגקייט וואס די אייבערשטער האט באהאלטן פאר צדיקים ווען משיח וועט קומען.

דער ליכטיגקייט ערוועקט ביי יעדער יוד טיפע נשמה געפילן פון געשמאק און חשק.

אפשר וועגן דעם האבן די חכמים געווארט ביז איבער א יאהר צו באשטימען חנוכה אלס א יום טוב, ווייל צו'ם ערשט האבן זיי געוואלט זעהן אויב יעדער טאג אין יאהר וואס מ'טראכט פון די ליכטעלעך, פילן יודען א חשק און א תשוקה צו דער נס וואס איז געשעהן, און ווען זיי האבן געזעהן אז ס'איז טאקע אזוי, האבן זיי פארשטאנען אז אין דער נס האט זיך אנטפלעקט די אור הגנוז, האבן זיי פארשטאנען אז מ'דארף באשטימן א יום טוב פון חנוכה, און א מצוה פון צינדן חנוכה ליכטעלעך.

ועל פי תורת ליל שבת קודש

עֲרֵרְתָךְ

[תהלים קמ"ה י"ד]

ח סעוף א', ושם סעוף ט' ברמ"א) איסור שנפל איסור שנפל, נשאר הדבר בהיתרו חקי התורה היכן הקב"ה דרך נכונה ל' ידי סומ"ך לשון סמ"ך, היינו שיש אר המאכל בהיתרו.

נִמְתָּא

[תהלים קמ"ה י"ד]

נמרו חז"ל במסכת ראש השנה דף מר רבא כל המעביר על מדותיו עון ועובר על פשע, למי נושא עון,

חרש שדברו בו חכמים בכל מקום, נ' ב' בחינות: היינו בחינה א', חרש אין לו שום חילוק אם משבחין אותו

רצה לומר שאין לו מדת השתוות, חירופין וגידופין, אבל מכל מקום א"ז.

ל, היינו שיש הבטחה דגם מי שאינו ש אותו או מחרפים ומגדפים אותו, ידופים, אבל הוא 'סובל ואינו משיב תיב סומך ה' לכל הנופלים.

הַעוֹד אָבִי חַי וְלֹא יָכֹלוּ בְּבַהֲלוֹ מִפְּנֵיו:

ר' ב"ר יוסף, צו לעבט נאך מיין
שט געקענט ענטפערן, ווייל זיי

לויט וואס ס'שטייט ווייטער אין
פ' אַחִיכֶם אֲשֶׁר מְכַרְתֶּם אֶתִּי
וער וואס איהר האט פארקויפט

ו זאגן, אז איך בין יוסף אייער
האב אייך ליב געהאט פאר איהר
יוסף מיט זיין גרויס צדקות האט
ברידער פאר דאס וואס ס'איז צו
משערט, און ס'איז אלעס לטובה.

פון זייער ברודער, וואס זיי האבן
מיט געמאכט שווערע נסיונות
מעצט אין תפיסה, און דאס אלס
אוועקגעריסן פון זיין באליבטן

ל'ע ברודערליכע ליבשאפט, 'אני
נישט אנדערט צווישן אונז, האבן
ממש ג-טליכע מדות, זענען זיי
און גוטע מדות פון זייער ברודער

אקדושה רבה

נעימה

רה

מאת

ר שליט"א

יכה

פ"ק

מי

יות

ק מסקאליע

יפ"ק

קונטרס זו וכל ספרי רבותינו הק'
ניתן להשיג

בבית המדרש בית יצחק סקאליע
1335 - 48th Street
Brooklyn, New York, 11219

(718) 686 - 0543

והלל, ומדליקין בהן הנרות וכו',¹ עאס ימי חנוכה, אלא חלק מעאס משמע דסבירא ליה שמאנת הדלקת נרות חנוכה, אינו מראה נוספת על חנוכה ימים שמדליקים בהם נרות.

ב. נס חנוכה – מפני חיבתן של ישראל

כתב הבית יוסף (סימן תר"ע) וז"ל, עיקר הנס בהשמן, ולא באופן הדלקת הנרות כשלעצמם. ואיכא למידק, למה קבעו

שמנה ימים לכיון דשמן שבפך היה בו כדי להדליק לילה אחת ונמצא שלא נעשה הנס אלא בשבעה לילות. והקשה בספר פני יהושע (שבת טו) וז"ל, לכאורה יש לתמוה כל טורח הנס זה למה, דהא קיימא לן טומאה הותרה בציבור והיו יכולין להדליק בשמן טמא. ובשלמא למאן דאמר דחוייה בציבור (פסחים עט.), ניחא הכא שפיר קאת, מה שאין כן למאן דאמר הותרה בציבור דאפילו הדורי לא מהדרינן, כדאיתא בזומא (ו): ואם כן קשה טובא וכו'.

לכך נראה דעיקר הנס לא נעשה אלא להודיע להם חיבת המקום עליהם, כדאשכחן שנעשה זה הנס תמיד (אבות פ"ה מ"ג) שלא נמצא פסול בעומר ובשתי הלחם, והואיל ואיתרחיש להו ניסא בעיקר הענין שנגאלו גאולה שלימה מיד מלכות יון הרשעה, שהיו אומרים לישראל כתבו על קרן השור שאין לכם

דיש לומר שחילקו שמן שבפך לשמנה חלקים ובכל לילה היו נותנים במנורה חלק אחד והיה דולק עד הבוקר ונמצא שבכל הלילות נעשה נס.

ועוד יש לומר שלאחר שנתנו שמן בנרות המנורה כשיעור נשאר הפך מלא כבתחלה וניכר הנס אף בלילה הראשונה.

אי נמי שבליל ראשון נתנו כל השמן בנרות ודלקו כל הלילה ובבוקר מצאו הנרות מלאים שמן וכן בכל לילה ולילה, עכ"ל הבית יוסף.

ולכל הפירושים של הבית יוסף, היתה

כה
פ"ק

קביעות ימי חנוכה, או מצוה

דמב"ם בהלכות חנוכה (פרק ג' הלכות ג') כתב, וכשגברו ישראל על יציהם ואבדום בחמשה ועשרים דש כסלו היה, ונכנסו להיכל ולא או שמן טהור במקדש אלא פך אחד, א היה בו להדליק אלא יום אחד בדי, והדליקו ממנו נרות המערכה וזנה ימים, עד שכתשו זיתים יאילו שמן טהור. ומפני זה התקינו מים שבאותו הדור, שיהיו שמונת מים האלו שתחתן מליל חמשה עשרים בכסלו, ימי שמחה והלל, דליקין בהן הנרות בערב על פתחי תים בכל לילה ולילה משמונת ילות להראות ולגלות הנס.

דה שמסיים הרמב"ם 'ומפני זה תקינו חכמים שבאותו הדור, שיהיו וזנת הימים האלו שתחתן מליל עשה ועשרים בכסלו, ימי שמחה

שפה להם נס בזה הענין ממש באותן
מיים שהיו עת רלון להודיע שחזרו
יבתן הראשונה, כן נראה לי נכון,
"ל של הפני יהושע.

י מבואר מדברי הפני יהושע, דאי
רינו טומאה הותרה בציבור, לא
האריכותא לנס השמן והנס נעשה
ראות חיבתן של ישראל.

דתי אמרינו דחוייה

ותרה לגמרי, כיון שהתורה ידע שאי
שר להיות באופן אחר רק שידחה
יזה אור, ואם כן מכיון שהתורה
יכה לדחות הך כיווי ואי אפשר
עדו, אם כן הותרה לגמרי, עיי"ש.

תה נחזה אנו, הנה התורה מנעה
נו כל מאכלות אסורות, אמנם
היה סכנה ח"ו התירה התורה, מכל
אין אריך לומר שתיכף כשנאמר
אור נבלה, לא התחיל כלל האיסור
בי חולה, דהא אפשר שלא יזדמן
אם אופן חולה כזה שיטריך נבלה
א לרפואתו, ואם כן אין אריך לומר
אסור נבלה הותרה לגבי חולה, כיון
אשר שלא יטרכו בשום פעם

לעבור על איסור נבילה, רק התורה
התירה לאם יזדמן חולה שיהיה אריך
לנבילה שמוחר ליתן לו נבילה,
ובכהאי גוונא נחה איסור נבלה נגד
עשה דפקוח נפש ולא הותרה, דהא אין
זה דבר ברור שיטריך על כרחך
לנבילה, והוא רק במקרה בהזדמן, ואז
אמרה תורה שידחה.

מה שאין כן בדבר שאי אפשר שלא
יזדמן פעם אחת שיהיה נחה כגון
מילה בשבת, שאי אפשר שלא יהיה
בכל העולם על כל פנים תינוק אחד
שיטריך למולו, ואם כן תיכף כשאמרה
תורה שלא לעשות חבורה בשבת משום
נטילת נשמה, לא ניתן איסור חבורה
בשבת במקום מצוה כלל, וכיון דעל
כרחך תיכף כשאיותה תורה על איסור
חבורה ידעה צבירור שלא בכל מקום
אסור חבורה, דהא במקום מילה על
כרחך יטריך לעשות חבורה, ולא
ניתנה אזהרת שבת כלל על חבורה
במקום מצוה.

אם כן הוא הדיון אם מזדמן חולה
אריך לחלל שבת עבורו כיון דהך
אזהרה לא נאמרה על כל פנים וכו',

שבמקום מצוה לא נאמרה כלל איסור
חילול שבת כו', על כן תיכף כשצאה
הציווי שלא לחלל שבת, יאז מן הכלל
במקום מצוה דמוחר, ואם כן הכי נמי
הותרה לגבי פקוח נפש, מה שאין כן
נבלה, דלא היה מוכרח על כל פנים
שיזדמן חולה שיטריך לנבילה, עכ"ל
של א"ז בשם התבואות השדה.

וידיע לנו בנוגע להא דפקוח נפש
דוחה כל האיסורים שבתורה, שיש
נפקא מינה בין האיסורים. באיסור
כזה שבעל כרחך מוכרח להיות מצב
שיסור פקוח נפש את השבת, תיכף
ידעה התורה צבירור שיבוא מצב
שיטריך שבת לדחות בפני פיקוח נפש,
אם כן מעולם לא נאמרה איסור תורה
על זה, ואם אמרינו הותרה. אבל
כאשר לא היה מוכרח בשעת מתן
תורה שידחה האיסור מפני פקוח נפש.
אז אמרינו שאיסור דחוייה ולא הותרה.

ונראה שיש להסמיך דברים אלה גם
לנידון טומאה, כי בשעה שניתנה
תורה, לא היה מוכרח שתגיע מצב כזה
של טומאה צבירור בנוגע לקרבנות
בית המקדש, ואם כן מוכרח שטומאה

וקס ידליקנה זכ, ומשם יחזור הזר ויניחנה במקומה בבית המקדש, ומכאן מוכח דסבירא ליה שבמנורת בית המקדש הנחה עושה מצוה, שהרי קיום מצות המנורה היא דוקא במקומה, וכאן אינו מדליקה במקומה כלל, אלא מניחה במקומו לאחר ההדלקה, וכן ביארו כמה אחרונים שיטת הרמב"ם.

ה. שמן המנורה - מכשירי מצוה או חלק מגוף המצוה

פ"ט ה"ז וז"ל, הך מילתא להלקת הנרות אין המצוה בעצם מעשה ההדלקה, כי אם לעיקר מצוה הוא שיהיו הנרות דולקים תמיד, וזוהי שהנרות דולקים הוא להווי יסוד קיום מצוה זו, עכ"ל.

וגראה לומר קרוב לדרך זה, שלדעת הרמב"ם מצות המנורה הוא עריכת המנורה כדי שיהיו דולקים, ובכן עיקר קיום המצוה הוא בזה שהכהן עורך המנורה ומכינה בשמן ובפתילה כדי שתהא מוכנת להדליק, וממילא השלמת ההטבה הוא שתהא המנורה דולקת, אבל אין זה עיקר המצוה, אלא עיקר המצוה הוא להכין ולערוך מנורה שתהא ראויה להדליק. וזה עולה יפה אם מה שהבאנו שלשיטת הרמב"ם במנורת בית המקדש הנחה עושה מצוה.

ובכן יש לומר, שלדעת הרמב"ם שעצם מצות המנורה הוא להכין

והנחה עושה מצוה, שהרי קיום מצוה הוא עיקר מצוה הכהנים הוא עריכת הנרות ולא ההדלקתם.

והנה כתב הרמב"ם (הלכות תמידין ומוספין פ"ק ג' הלכה י'), דישון המנורה והטבת הנרות בבוקר ובין הערבים מצוה עשה שנאמר יערוך אותו אהרן ובניו וכו'. הרי לדעת הרמב"ם עיקר מצוה הכהנים הוא עריכת הנרות ולא ההדלקתם.

ועוד קם בהלכה י"ב, מהו דישון המנורה, כל נר שכבה מסיר הפתילה וכל השמן שבנר ומקנחו ונותן בו פתילה אחרת ושמן אחר במידה והוא חלי לוג, וזה שהסיר משליכו במקום הדשן אלא המזבח עם דישון המזבח הפנימי והחילון, ומדליק נר שכבה, והדלקת הנרות היא הטבתם ונר שמאלו שלא כבה מתקנו.

והגם שהזכיר כאן הרמב"ם שהדלקתם הוא הטבתם, מבואר בחידושי רבינו חיים הלוי על הרמב"ם (הלכות ביאת מקדש

תורה, אז היתה המצוה לוחה גם מאת שמן, וכאשר הבאנו לעיל ראו של הפני יהושע.

צ"א מדברינו, (א) שהשמן של נרות המנורה הוא בגדר מכשירי מצוה, (ב) שטומאה לחויה היא בציבור אז אין מאת השמן לחויה, כיון דאז אמרינן טומאה לחויה בציבור, אין מכשירי מצוה לחויה את הטומאה.

עוד בשו"ת דובב מישרים ח"ב מן מ', שמבאר גם כן ששמן המנורה לא בגדר מכשירים שאינם לחויה את הטומאה.

ה מצוה במנורת בית המקדש יראה לן שלדעת רש"י במנורת בית המקדש הדלקה עושה מצוה.

גם הרמב"ם (הלכות ביאת מקדש פ"ק ט' הלכה ז') כתב, וכן הדלקת הנרות כשירה יום, לפיכך אם הטיב הכהן את הדות והוליאן לחוץ מותר לזר להדליקן.

מצא שלדעת הרמב"ם רשאים וליא המנורה מחוץ למקומו בהיכל,

בית המקדש הדלקה עושה מצוה, ואי אמרינו טומאה לחויה היא בציבור, הורכבו להנס, דאי לאו הכי לא היו רשאים להדליק בשמן טמא, כיון שהשמן הוא רק מכשירי מצוה, וכדבריו של הרא"ש.

בית המקדש הנחה עושה מצוה, ועיקר מצוה המנוחה הוא יערוך אותו, דהיינו הכנת השמן והפתילות, אם כן השמן הוא חלק מגוף המצוה, וגם אי אמרינו טומאה לחויה היא בציבור, לא היו רכיכים לנס, כי היה מותר להם להדליק בשמן טמא, וטעם הנס הוא אמנם לדעת הרמב"ם שבמנורת בית

ו. שיטת הרמב"ם: בבית המקדש הנחה עושה מצוה, בהנוכה הדלקה עושה מצוה

ואם באמת סבירא ליה להרמב"ם שבמנורת בית המקדש הנחה עושה מצוה, קשה טובא מדוע כתב בהלכות חנוכה (פ"ד ה"ט) ההלכה היא המצוה וזכרונת המנחת חינוך הכריח מזה שגם במנורת בית המקדש סובר הרמב"ם הדלקה עושה מצוה, עיי"ש.

וב"ל בעז"ה בשנקדים לדקדק בלשון הרמב"ם, שכתב בהלכות חנוכה, ומדליקין בו נרות להראות ולגלות הנס. ולריכים לדעת מה היתה כוונת הרמב"ם צמה שהוסיף ביאור זה של 'להראות ולגלות הנס'.

זוה צורך שתנאי בקיום מצוה הדלקת נרות חנוכה הוא שתהא פרסומי מצוה. ואם היה עיקר מצוה נרות חנוכה הנחה, כמו במנורת בית המקדש, הרי לא היה פרסום הנס, כי איזה פרסומי ניסא יס בזה שיש מנורה העומדת

בן לדעתו גם אי נימא טומאה חויה היא בציבור, היה ראוי שמצוה טומאה ידחה טומאה, ולא הורכבו ששמן, כי אם מפני חיבתו של ראל, וכדבריו של הפני יהושע.

ועינינו למדים דבר חידוש, שגם אם אמרינו טומאה לחויה היא בציבור, ייין לא הורכבו לנס שמן, כיון שהיו רשאים להדליק המנורה בשמן טמא, ושהשמן הוא חלק מגוף המצוה, דאי שהיא דוחה טומאה.

צא לנו, שלדעת רש"י שבמנורת

בית המקדש הנחה עושה מצוה, מומילא נמצא ת אבני נור או"ח סימן תק"ה שמביא מחלוקת שיעיקר המצוה להניח המנורה לאחר שכבר נדלק חנה של מנורה המוכנת להדליק [כך היא שיטת מנורה הנחה עושה מצוה, צריך לומר בהרשב"א יוחק לומר כן. דכל סברת הרשב"א כיון דהנחה דאף דהנחה עושה מצוה מהני כשמניח ואחר כך וזה עיקר מצוה והדלקה שאחר כך שגי אפילו המנורה דהנחה עבודה והדלקה שאחר כך לאו יפי מה דסבירא ליה שהדלקה כשרה בור, כיון

ית המקדש לא היה כן, ששם היה קר המלכה ההנחה והכנת הנרות ללקה, על זה מסיים 'להראות לות הנס', כלומר שההלכה שבנרות כה זא להראות ולגלות על הנס שזן, שעיקר הנס היה בהשמן, וכמבואר ל תירוטיו של הבית יוסף, אמנס ילוי כלים בשמן לא היה לנו גילוי ש, ועל כן בנרות חנוכה קבעו שעיקר מיה היא בהלכה, ודו"ק.

גוף המצוה או הכשר מצוה - בעז"ה שאפילו אי נימא שטומאה ויה ציצור, וגם אי נימא כשיטת י שהלכה עושה מלוא במנורת בית קדש, ובכן שזן הוא רק הכשר מלוא. פילו הכי נוכל לומר שצריכים להגיע ירואו של הפני יהושע, שהנס היה ני חיבתן של ישראל.

להקדים דבריו של מו"ר הגאון ר' א ברמן ז"ל, בספרו שיעורי עיון למוד על מסכת יבמות (שיעור י"א) ביא דבריו של התרומת הדשן (סימן) ו"ל, שאלה: הא דקיימא לן בנר כבתה אין זקוק לה. אם כבתה רב שבת קודם קבלת שבת, שהרי

צריכים ללוק מצעוד יום זקוק לה כה"ג או לאו.

תשובה: יראה דאין זקוק לה אפילו כהאי גוונא, ואף על גב דכתב במרדכי שם למלות נר חנוכה מסוף שקיעת החמה ואילך, והיינו לאת הכוכבים ולא קודם, משום דשרגא בטיהרא מאי אהני ליה.

ואם כן עיקר מלות נר חנוכה אינה בשעת הדלקה מצעוד יום, אלא בשיהוי הדלקה שלאחר חשיכה היא קיום המלוא. ולכך היינו יכולין לומר דאם כבתה קודם התחלת קיום המלוא זקוק לה.

אמנם מדמברכינן מצעוד יום אשר קדשנו במלותיו וזונו להלליק נר חנוכה, ואף על גב דאכתי ליכא מלוא, על כרחך היינו טעמא דמשום דאי אפשר בענין אחר חשיבא הכשר מלוא.

וממשיך התרומת הדשן, כדפירשו התוספות הכשר מלות דציבד אז ואם בשמעתא לעליה בריש יבמות (ו. ד"ה שכו), שחוט לי בשל לי אכתי ליכא מלוא עד אחר זמן שמאכילו לאביו, ואפילו הכי בעי למימר התם לדיחי לא תעשה שיש בו כרת.

הא קמן דחשיב קיום העשה בהכשר מלוא כמו במלוא עצמה, ולכך מברכינן עליה. ולהכי נמי אי כבתה אין זקוק לה, שהרי כבר הותחלה המלוא בהכשר, עכ"ל התרומת הדשן, עיי"ש.

והט"ז בסימן תרע"ג ס"ק ג', הביא דבריו של התרומת הדשן וחולק עליו בתרתי, א) דסבירא ליה שאין ההלכה של ערב שבת בגדר הכשר מלוא כי אם גוף המלוא, ב) אפילו הכי אם כבתה לפני שבת, חייב לחזור ולהלליקה, יעו"ש.

ח. שני חלקי המצוה – מעשה המצוה וקיום המצוה

ואילך, והיינו לאת הכוכבים ולא קודם, משום דשרגא בטיהרא מאי אהני ליה.

תוך דבריו של התרומות הדשן, הביא לשונו של המרדכי שכתב 'למלות נר חנוכה מסוף שקיעת החמה

זו שמלאכה זו לאורך מילה או שיריה היא נעשית דכוליה מעשה מילה אריכתא הוא, עכ"ל הרמב"ן.

סבר דכרי הרמב"ן במה שכתב דכוליה מעשה דמילה אריכתא הוא, לא שכל מילה יש שני חלקים, אלא שמה המילה, כי קיום המילה מעשה המילה היא הפעולה וטולת על האדם לעשות, וקיום מילה הוא הפועל יולא שריתה וורה שתלא ממילה זו.

אין במילה, הגם ש'קיום המילה' לא כאשר התינוק נימול בפועל, שמה המילה מתחלת כבר משעה שביא האיזמל לשיטת רבי אליעזר, שהיא שמה תורה שמיילה דוחה שבת, לא ש'מעשה המילה' דהיינו הפעולה וטולת על האדם דוחה שבת, ולא 'קיום המילה' של עצם היות יינוק נימול. וזהו כוונת הרמב"ן וליה 'מעשה מילה' אריכתא הוא.

בכבוד אב ואם, הגם ש'קיום מילה' הוא כשהאב אוכל בפועל, הגם תולות הבן בהמילה מתחלת משעה

שמקיים שחיטה ובישול, ואם כן שחיטה ובישול הם חלק מ'מעשה המילה'.

ובמציאות הדלקת נרות חנוכה 'מעשה המילה' הוא הדלקת הנרות, ו'קיום המילה' הוא שיהיו הנרות דולקים כלילה. וממה שנתן המרדכי טעם שאין להדליק הנרות ביום משום שרגא בטיהרא מאי אהני ליה, אנחנו למדים ששייד מעשה הכשר להדלקה ביום, שיהיה נחשב למעשה הדלקה של חובת לילה, והדבר היחידי שמעכב מלהדליק

ט. שמן המנורה – הכשר מצוה שהוא חלק מ'מעשה המצוה'
ולמדנו מדבריו שהכשר מילה שאי אפשר לקיים המילה בלעדה, נחשבת לחלק ממעשה המילה.

והנה גם לשיטת רש"י שהדלקה עושה מילה, ודאי שאי אפשר להדליק הנרות בלי שמן, ובכן יש להחשיב מילוי השמן כחלק מ'מעשה המילה' הגם שאינו חלק מ'קיום המילה', שיהיו הנרות דולקים.

ובכן גם אי נימא טומאה דחוויה היא בציבור, היה ראוי שמצות הדלקת נרות תדחה את הטומאה, כיון שהיא חלק

ביום, הוא מפני שרגא בטיהרא.

והיות שבערב שבת לא שייך באופן אחר, סבירא ליה להתרומת הדשן, שהדלקה זאת היא הכשר מילה שנחשב לחלק מ'מעשה המילה', והגם שלא הגיע לידי קיום המילה, כיון שעשה 'מעשה המילה' כתיקונה, שוב לא מוטל עליו יותר, וגם אם כבתה אין זקוק לה, דכוליה מעשה הדלקה אריכתא היא, וכדבריו של הרמב"ן בנוגע למצות מילה, עכ"ל של הגאון ר' אבא זצ"ל.

ט. שמן המנורה – הכשר מצוה שהוא חלק מ'מעשה המצוה'
ממעשה המילה, וכולה מעשה הדלקה אריכתא היא.

ובכן גם לשיטת רש"י, מוכרחים להגיע לתירוואו של הפני יהושע שנס השמן נעשה מפני חיבתו של ישראל.

ונמצא דהן אם אומרים טומאה הותרה בציבור, והן אם טומאה דחוויה בציבור, לריכים להגיע לתירוואו של הפני יהושע, שמעיקרא דדינא לא הולכנו לנס, וכל הנס היה רק מפני חיבתו של ישראל.

ואינו דומה למאות נרות בית המקדש, שבמנורת בית המקדש הנחה עושה מצוה. ואם כן גם מאות הדלקת נרות חנוכה הוא מעשה של הלל והודאה 'להראות ולגלות' הנס, ולא רק מעשה של זכר למנורת בית המקדש, וספיר הוא חלק מעצם קביעות הימים שנקבעו להלל ושמחה, ודו"ק

ויש לומר הכוונה, דהנה לדעת רש"י כמו שבנרות בית המקדש הדלקה עושה מצוה, כן הוא בנרות חנוכה, ואם כן נמצא שהדלקת הנרות הוא זכר למנורת בית המקדש.

אמנם לדברי הרמב"ם, ביארנו שמאות נרות חנוכה הוא לגלות על נס השמן,

י"ב. השמחה של חנוכה – שזכינו להמנות בין אלו שנשארו דבקים בה' ובתורתו.

הרה"ק מאיזביאל זאוק"ל מהרה"ק מקאצק זאוק"ל.

נסיים בדבר אגדה. עלה ברעיוני אתמול בשעת הדלקת

דהנה הרה"ק מאיזביאל עזב העיר קאצק באמצע הלילה. והיה חסיד נאמן לרבו הרה"ק מקאצק, דכאשר ראה את הנעשה, הלך ודפק על פתחו של הרה"ק מקאצק, ואמר לו מה שקרה. אמר הרה"ק מקאצק שירוצ' ויביט אם הרה"ק מאיזביאל עדיין עומד לפני הגשר שבגבול עיר קאצק, או כבר עומד על הגשר. אם הוא עדיין לפני הגשר, עלור אותו, אבל אם הוא כבר עומד על הגשר, אז תניח אותו ללכת. חזר החסיד ואמר, רבי, הוא כבר עומד על הגשר.

נרות, אומרים שעשה נסים לאבותינו בימים ההם בזמן הזה, ובכל דור אומרים, שעשה נסים לאבותינו בימים ההם בזמן הזה.

ויש החידוש המיוחד של מאות נרות חנוכה, שיש אופן קיום המצוה למהדרין, והיינו להדליק נר לכל אחד ואחד. ונמצא, שבעצם המצוה יש חלק המראה על כל נפש שיש בבית, לאי לאו הכי לא היה מהדרין חלק בהמצוה.

וג"ל בעז"ה להבין כוונת חז"ל בתקנה זאת, על פי עובדא שהיה כשנפרד

חנוכה בנרות של שעה ורבונו יש לומר, שהרמב"ם יטתו, לסבירא ליה שעיקר מאות הנרות הוא בשמן, ושמן אינו בגדר שירי מצוה כי אם גוף המצוה, ועל סבירא ליה כיון שעיקר המצוה הוא לות על הנס שמן, מה הרווחנו בזה שעוה אורו כלול, הרי עיקר הנס יקר מאות המנורה הוא בשמן, ובכן ימים להשתמש דוקא בשמן ולא עוה.

ש לפרש שיטת הרמ"א, לסבירא ליה יטת רש"י, שגם במנורת בית המקדש, הדלקה עושה המצוה, ואם כן ששהנס היה בשמן, הרי זה רק שיר כדי להגיע להתכלית של קיום ואת הדלקה, ואם כן סבירא ליה ייקר מאות נרות חנוכה, הוא שתהא ד דולק יפה, ולא איכפת לן במה ליקים, וספיר הותרה להדליק עוה, ודו"ק.

מקדש, או מעשה של הלל
מרא, שכתב קבעום להלל ושמחה לדליקים בו נרות, דמשמע שהדלקת נרות הוא חלק מתקנת החג של חנוכה.

ישראל, אשר ל"ע היה הביטול של
 סת ישראל.

בס לא היה רק נס המראה על נרות
 יינו חכמה, של תקוע אלפא לשמן
 חות פה:), אללא הורכו לנלח
 ולחמה, כי אילו לא היו נולחים
 ולחמה, אז היה ח"ו ביטול
 בטחה שהבטיח יעקב אבינו
 אשית ל"ב ט', ובמב"ן טס), והיה אם
 א עשו על המחנה האחת והכהו
 המחנה הנשאר לפליטה, שתמיד
 להיות מחנה הנשאר לפליטה.

לדו היו שואלים 'היימישע יוד' דימי
 נים, הגד נא, האם אתה מאמין
 עוד אלף שנים יהיה יהדות, יהו
 זדי תורה ומקיימי מצות, ישרי לב
 לי אמונה צרי לבב, ויהיו חסידים
 שמי מעשה. בודאי היה משיב, ר' יוד,
 נני יודע איך אפשר שיוכל להיות
 בר הזה כפי המצב של עכשיו.

חשבות כזאת, לקח הקב"ה אור
 נז, ואמר בני ישראל, הביטו נא
 אז, הגם כי ארכה לנו השעה ואין
 לימי הרע, היהדות והתורה היא

נחית, ולעולם לא תהבטל.

ובכל שנה כאשר יהודי זוכה לברך על
 נס חנוכה, והוא מדליק נר לכל אחד
 ואחד, הרי בזה כאילו בודק בנרות
 אלו, שברוך ה' יולאי חלליו נאמנים
 לה' ולתורתו.

ובבו, הוא מברך להקב"ה על הנס
 שמשנה שעברה ועד היום, נשארתי
 יהודי, שעשה נסים לאבותינו דימים
 ההם בזמן הזה, שהיה המשך מאז ועד
 עתה, ובכל שנה שנמסכת הלחה
 יהדות, יש קביעות חז"ל בהלל
 והודאה, שיכולים לומר בצריכות
 שעשה נסים לאבותינו דימים ההם
 בזמן הזה, משנה שעברה, ועד השנה
 הזאת, ומהשנה הזאת ועד שנה הבאה,

ובבן נראה לעינים שיהדות הוא לנלח,
 שיהיו תמיד לומדי תורה ושומרי מצות,
 ומעולם לא תהיה יהדות בסכנה.

אמנם, איתא בזוה"ק (ח"ג קכה:) שהערב
 רב אריכה להתברר עד ביאת גואל
 דק, ואם ח"ו נופל פעם יהודי, הרי
 זה הערב רב שנפל.

ומלפני שנים הרבה, סיפרתי מעשה
 נפלא שסיפר פעם הרה"ק מלאנו
 זאוק"ל. בעל העגלה של אח"ז הבעל
 שם טוב הק' זי"ע, היה שמו אלעקסי.

לאחר פטירת הבעל שם הקדוש, לא
 היה לו לאלעקסי ממה להתפרנס,
 הנכרים לא ראו לסייעו, כיון שהיה
 משמש אלל הבעש"ט הק', והיהודים לא
 ראו לעשות בשבילו מאומה, כי היה
 נכרי. ונשאר קרח מכאן וקרח מכאן.

ובלית ברירה, החליט להלביש עצמו
 כמו תלמיד מתלמידי הבעל שם טוב,
 ויסבב בעיירות ויספר מעשיות
 ועובדות כאילו הוא אחד מתלמידי
 הבעל שם טוב הקדוש.

אלעקסי לא היה שוטה, וידע היטב
 המלחכה, ובכן הלביש עצמו כאחד
 מתלמידי הבעל שם טוב, וכך סיבב
 מעיר לעיר, וסיפר מעשיות וקיצל
 נדבות בשביל העובדות שסיפר. כי
 היה מורגל בלשון יודיש, והיה רגיל
 בנימוסי הלדיקים עד כדי כך, שבאמת
 חשבוהו שהוא אחד מהלדיקים תלמידי
 הבעש"ט הק'.

הגנוז, והנסים ונפלאות של אור נשמה
 מישראל, שנעריך עד לשנה הבאה
 לנרות חנוכה, תורה עם שמן טהור,
 עם יראת שמים, עם הכח של אבותינו
 הק' שמסרו נפשם על קדושת השם, הן
 בפועל ממש, הן בגופם נפשם ורוחם,
 כי אין יהודי היום בעולם, שאבותינו
 לא מסרו נפשם בשביל הקב"ה.
 והשי"ת יעזור שנהיה אנחנו ביניהם,
 כמו שאמר פעם רא"ז זאק"ל, לכיון גואל במהרה בימינו, אמן.

לא תחשבנו שיהודי השתמד, אלא
 די השתמד.
 בטוחים אנחנו שעשה נסים
 בנותינו שכנסת ישראל תלך לקראת
 יום אדוקינו, אלא מוטל עלינו
 בוד שזוכה אנחנו להיות מאלו
 הצרכים הברכה של יהדות, שעשה
 יום לאבותינו, והוא זכיה בשבילנו
 כך הברכה הזאת מידי שנה בשנה,
 נחנו ממשיכים הלכה המורה של
 ת חנוכה שתקנו חז"ל, הרחמנות
 א על אלו שלא זכו אליה.

ל כאשר יהודי זוכה לברך שעשה
 יום לאבותינו, עליו לרקוד מתוך
 נחה, שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן
 ה, שלא רק אותו, אלא בניו בני
 ו, ונינו יהיו ממקבלי פני משיח
 קינו, ויהיה להודות ולהלל לשמך
 דול על נסיד, על הנסים ונפלאות
 יתן הקב"ה שמן טהור בכל דור
 ה, שנלח ישראל לא יסקר. זהו
 רכה של שעשה נסים לאבותינו
 מים הם בזמן הזה.

שי"ת יעזור שנכניס בלבנו האור

רמיזא דחכמתא

בא ליטמא פותחין לו:

ושבת קד. 1.

איתא בספא"ק ליקוטי מוהר"ן (מהדו"ק סימן ט') וזל"ק, ודע, שיש פתחים הרבה בחשך הזה לצאת משם, כמו שאמרו חז"ל, הבא ליטמא פותחין לו, יש לו פתחים הרבה, נמצא, שיש פתחים הרבה בחשך גם לצאת משם, עכ"ל"ק.

ויוצא מדבריו הקדושים, שכוונת אומרים בא ליטמא פותחין לו, הוא שמן השמים נותנים לפניו פתחים ודרכים, שיוכל לצאת מן החושך, ולא יפול ברשת הטומאה והיצר הרע.

ואפ"ל שאחד מהפתחים הגדולים שיש לו למי שבא ליטמא לצאת משם, ושלא ליפול בחושך ח"ו, הוא הפתח של נרות חנוכה, וכמו שאמרו (שבת כא.) גר חנוכה מצוה להניחה על פתח ביתו מבחוץ.

וזהו מתק לשונם, הבא ליטמא פותחין לו, היינו על ידי הל"ו נרות שמדליקים במשך שמונת ימי חנוכה, יש פתחים הרבה, שעל ידם יכול האדם לצאת מן החושך ומן החטא.

ויש להוסיף רמז במה שאמרו, גר חנוכה מצוה להניחו על פתח ביתו מבחוץ, היינו אותיות חיצוניות של פת"ח שהם פ"ח בגימטריא שם נח"ל, היוצא מראשי תיבות נ'צר ח'סד ל'אלפים, והוא סוד נוסח הברכה, ל'הדליק ג'ר ח'נוכה.

ואות פנימי הוא ת', אות ת' הוא כצורת הפתח, אלא שיש רגל שמאל של אות ת' היוצא מחוץ לפתח, וזה רמז לנרות חנוכה, כדאיתא בגמרא (שבת כב.) והילכתא משמאל, כדי שתהא גר חנוכה משמאל ומזוזה מימין. ורגל הת' הוא סמוך לקרקע, כמו דנקטינן להלכה, שמצוה להניח גר חנוכה למטה מעשרה טפחים סמוך לקרקע.

צ

חנוכה

ג חלק מעצם קביעות ימי חנוכה, ולהלל.

ה נס יום הראשון - מדינא לא הותרה בציבור.

ורה, היה מוכרח הלאו להרחות, שבשעת נתינת התורה, לא היה שון 'דחוייה'.

יעת רש"י הדלקה עושה מצוה, ית.

הה מצוה במנורת בית המקדש, ויה, ולא רק מכשירי מצוה.

ת בית המקדש היה עיקר המצוה רסומי ניסא קבעו שהעיקר הוא

נרות בערב שבת - הכשר מצוה. יבת - גוף המצוה.

א) מעשה המצוה - הפעולות מצוה, ב) קיום המצוה - הפועל צוה.

עושה מצוה, הוה מילוי הנרות

ן, או שתהא דולק יפה.

סת ישראל לא ישקר, ובודקים הנאמנים לה' ולתורתו.

דוֹלָה וּמְשָׁקָה

פניני אמירה נעימה ב'יודיש'

חנוכה ליכט

פון די גרעסטע תלמידים פון די דער הייליגע קאצקער רבי, איז געוועהן דער הייליגע רבי מרדכי יוסף פון איזביץ. שפעטער איז געווארן א חילוקי דיעות צווישן די צוויי צדיקים, און ר' מרדכי יוסף האט פארלאזט קאצק, און האט אליין אנגעהויבן צו פיהרן א רעביסטווע.

אינדערזיין פון שטאט קאצק, איז געוועהן א בריק, וואס דורך דעם בריק פלעג מען אריינגיין און ארויסגיין פון שטאט.

ר' מרדכי יוסף האט פארלאזט קאצק אינמיטן נאכט, מיט פיהל תלמידים. איז איינע פון די געטרייע תלמידים פון ר' מנחם מענדיל, געקומען צו'ם רבי'ן, און האט איבערגעגעבן די שווערע בשורה.

האט דער קאקצעק געזאגט צו'ם תלמיד, גיי לויף און זע ווי ר' מרדכי יוסף האלט, אויב ער איז נאך נישט אויפ'ן בריק רופ עהם צוריק, אבער אויב ער איז שוין אויפ'ן בריק, זאג עהם גארנישט, ווייל ס'איז שוין פארפאלן, און ס'איז נישט דא וואס צו טוהן.

דער חסיד איז אנגעקומן, און האט געזעען אז ר' מרדכי יוסף איז שוין אויפ'ן בריק. האט ער מיט טרויער זיך צוריק געקערט, און איבערגעגעבן צו'ם קאצקער, אז ס'איז שוין דערנאך.

דער קאצקער האט גענומען א ליכט, און איז אריין אין בית המדרש, און מיט דער ליכט האט ער אריינגעקוקט אין די אויגן פון די תלמידים, צו זעהן ווער ס'איז עהם נאך געבליבן געטריי.

מ'קען אפשר זאגן, אז דאס איז איינער פון די ענינים פון די חנוכה ליכט. די ליכטעלעך זענען די אייבערשטער'ס ליכט כביכול, מיט וואס ער קוקט אריין אין די פנים'ער פון יודישע קינדערלאך מיט גרויס ליבשאפט, צו זעהן וועלכע פון די יודישע קינדער, אפילו נאך די אלע שווערעקייטן פון גלות, איז געבליבן געטריי צו די אייבערשטער און זיין תורה.

[מילהא במעמא]

מלכה

והוא זמן מיוחד להשריש אמונה בת ימי הגלות, אשר על כן מצותנו מבחוח. והמהדרין מדליקים נר כל אחד מבני הבית.

מור פ"ט רימז לנו דוד המלך ע"ה, יורה לדר ודר אודיע אמונתך בפיו, ונתך בהם, הרי יסוד הנרות הללו, ה' לעולם אשירה לדר ודר אודיע

